

o realizácii spojenia teórie s praxou v Ústave experimentálnej psychológie SAV a v Ústave experimentálnej pedagogiky SAV

Ústavy sa vo svojej vedeckovýskumnej činnosti orientujú na riešenie spoločensky závažných a aktuálnych problémov. Väzby výskumu s praxou sa realizujú v zmysle koncepcie obsiahnutej v ústavných dokumentoch: Rozpracovanie záverov XVI. zjazdu KSČ a zjazdu KSS, ako aj rozpracovanie záverov 8. zasadnutia ÚV KSČ a ÚV KSS pre ďalšiu činnosť ústavov.

A. Pre doterajší stav sú charakteristické tieto formy:

Ústav experimentálnej psychológie SAV

a/ Systematicky rozvíjaná vedeckovýskumná činnosť ústavu sa orientuje na to, aby niektoré výstupy mali charakter iniciatívnych expertíz, analyticko-teoretických podkladov pre riadiacu sféru, ako aj prognostických štúdií. Ako príklad možno uviesť iniciatívne expertízy: Využívanie novodobých poznatkov o pamäti vo výchovno-vzdelávacom procese /1982/, zohľadňovanie psychických osobitostí pracovníkov staršieho veku /1983/.

b/ E iniciatívy oddelenia inžinierskej psychológie uzavrel ÚEPS SAV hospodársku zmluvu s n.p. Slovnaft, ktorá zabezpečuje riešenie psychologickéj problematiky práce na smeny vo vysoko automatizovaných výrobných prevádzkach tak z hľadiska potrieb základného výskumu, ako aj pre potreby praxe modernej priemyselnej výroby. Doteraz boli odovzdané n.p. Slovnaft 3 etapové správy, týkajúce sa zmien výkonnosti pracovníkov a spoľahlivosti výkonu v nepretržitých prevádzkach.

c/ V súlade s predhádzajúcimi aktivitami ÚEPS SAV má dohodu o spolupráci s Inštitútom pre výchovu vedúcich pracovníkov Slovchémie, ktorá je zameraná na aplikáciu výsledkov základného výskumu do praxe, expertízy, konzultácie a pedagogickú činnosť.

Ústav experimentálnej pedagogiky SAV

Ústav má rozsiahlu spoluprácu predovšetkým s rezortom školstva v oblasti realizácie dokumentu o ďalšom rozvoji čl. výchovno-vzdelávacej sústavy, ďalej so spoločenskými organizáciami NF - hlavne Pionierskou organizáciou SZM, Socialistickým zväzom mládeže, ROH a Socialis-

tickou akadémiou - ktoré vo svojej práci majú priestor pre uplatňovanie výsledkov pedagogického výskumu. Spolupráca sa rozvíja v týchto smeroch:

a/ spracúvanie niektorých výsledkov vedeckovýskumnej činnosti vo forme podkladových materiálov pre ÚV KSS a Slovenskú komisiu pre vedecké hodnosti - napr. k problematike práce s mladými vedeckými pracovníkmi /1981/, ďalej pre MŠ SSR: Uplatňovanie nových pedagogických prístupov v matematike /1981/, Problémy pracovnej výchovy a polytechnického vzdelávania žiakov v ČSSR z aspektu ich tvorivej účasti na spoločensky užitočnej práci /1982/, expertíza "Problémy a perspektívy orientácie na robotnícke povolania /1983/. Ústav experimentálnej pedagogiky SAV podieľal sa na príprave a realizácii VII. medzinárodného polytechnického seminára v Berlíne /1981/ a na príprave VIII. medzinárodného polytechnického seminára v Ulánbátare /1984/. Závery z týchto podujatí sa realizujú vo všetkých krajinách, združených v RVHP;

b/ aktívny podiel ústavu na plnení dohody SAV a MŠ SSR riadiacou, koncepčnou a organizačnou činnosťou v rámci Komisie Predsedníctva SAV pre zabezpečenie realizácie dokumentu ďalšieho rozvoja čl. výchovno-vzdelávacej sústavy na pracoviskách SAV, ktorej predseda a tajomníčka sú pracovníci ústavu. Úlohy, vyplývajúce z činnosti komisie zabezpečuje vo veľkej miere ústav;

c/ spolupráca s MŠ SSR a ČSR - práca v celoštátnych komisiách pre tvorbu učebných osnov z jazyka anglického na gymnáziách a z matematiky na základných školách /predseda a člen komisie sú pracovníci ústavu/ - posudzovanie koncepčných materiálov MŠ SSR, napr. učebné osnovy pre I. stupeň základnej školy, gymnáziá a stredné odborné školy /1981/, učebnice pre základné školy, metodické príručky pre učiteľov, pripomienky k návrhu zákona o sústave základných a stredných škôl, k návrhu hodnotenia a klasifikácie žiakov základných a stredných škôl, posúdenie koncepcie využitia a zameranie činnosti n.p. Psycho-diagnostika a didaktické testy v Bratislave na obdobie 7. päťročnice /1982/, návrhy metodických pokynov na klasifikáciu výsledkov vyučovania na základnej a strednej škole /1983/ atď.; - posudzovanie koncepčných materiálov - napr. návrhu kritérií hodnotenia učiteľov riaditeľmi škôl /1981/, realizácia novej koncepcie stredných odborných škôl /1982/atď.;

d/ práca v pedagogickej rade ministra školstva SSR;

e/ spolupráca s rezortnými pracoviskami MŠ SSR a ČSR - s Výskumným ústavom pedagogickým v Prahe a Bratislave, krajskými pedagogickými ústavmi, okresnými pedagogickými strediskami, Pedagogickým ústavom mesta Bratislavy, Výskumným ústavom odborného školstva v Prahe, Ústredným ústavom pre vzdelávanie učiteľov v Bratislave, Pedagogicko-psychologickou poradňou mesta Bratislavy, školami;

- podiel na tvorbe 3 učebníc matematiky, výchovno-vzdelávacích programov pre záujmové útvary Matematik a Geograf pre žiakov základných a stredných škôl, metodických príručiek z matematiky /1982, 1983/;
- posudzovanie prác celoslovenského kola Pedagogického čítania /každoročne 10-15 prác/;
- účasť v oponentských radách a práca v komisiách;
- posudzovanie kvalifikačných prác v rámci ďalšieho vzdelávania pracovníkov rezortu školstva;
- aktívna účasť na konferenciách a seminároch, organizovaných pracoviskami rezortu školstva - každoročne, napr. v r. 1982 na 12 takýchto podujatiach;
- aktívna účasť 3 pracovníkov ústavu na seminári riešiteľov HÚ VIII-6-6 za účasti zástupcov spoločenskej praxe /1983/, ktorý sa konal s cieľom odovzdať výsledky výskumov pracovníkom rezortu MŠ ČSR;
- spracovanie štúdie Vzťah žiakov SOU-nábytkárskeho v Bratislave k zvolenému povolaniu a možnosti ďalšej realizácie procesu profesionálnej orientácie, odovzdaná riaditeľstvu SOU /1984/;

f/ práca v Komisii Vlády SSR pre výchovné poradenstvo a v pracovnej skupine tejto komisie /2 pracovníci/ - spracúvanie a posudzovanie základných materiálov /1981, 1982, 1983/;

g/ podiel na tvorbe Odborovej pedagogickej encyklopédie Slovenska - práca v komisiách, oponovanie a úpravy hesiel - 6 pracovníci

h/ spolupráca s 2 experimentálnymi základnými školami v Bratislave;

i/ spolupráca s vysokými školami:

- vo vedeckovýskumnej činnosti s 37 pracovníkmi z 10 vysokých škôl v ČSSR;
- prácou v komisii pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác pri FF UK /1 pracovník/;
- prácou v rigorózných komisiách na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK

- v Bratislave, Pedagogickej fakulte UK v Trenave /3 pracovníci/;
- vo výchovno-vzdelávacom procese na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK a práca so seminárom záujmovej matematiky pre vedúcich matematických záujmových krúžkov na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK /1 pracovník/;
- vedenie diplomových prác a prác ŠVOČ na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK v Bratislave;

j/ spolupráca so spoločenskými organizáciami NF:

s PO SZM:

- podiel na príprave koncepčných materiálov,
- aktívna účasť na konferenciách a seminároch pre pionierskych pracovníkov,
- posudzovanie prác celoslovenského kola Pionierskeho čítania,
- práca v komisiách MR a SÚR PO SZM,
- podiel na príprave a realizácii táborov mladých matematikov a fyzikov /1982, 1983/,

so SZM:

- práca vo Vedecko-metodickej rade Slovenskej ústrednej politickej školy SZM,
- posudzovanie koncepčných materiálov SZM;

s ROH:

- podiel na príprave a aktívna účasť na teoreticko-praktických konferenciách k problematike prípravy robotníckej mládeže, organizovaných SOR, SAV a SZM /1981, 1983/,

so Socialistickou akadémiou:

- práca v Komisii mládeže SÚV SA ČSSR
- podiel na tvorbe koncepčných a metodických materiálov, napr. Akadémia mládeže /1982/, Rodičovské akadémia /1983/;
- obsahová príprava a podiel na realizácii celoslovenského seminára Pracovná výchova - významný činiteľ harmonického rozvoja osobnosti mladého človeka /1982 - akt. účasť 5 pracovníkov ústavu/
- aktívna účasť na celoslovenskom seminári lektorov v r. 1983 /1 pracovník.

Mimo uvedených aktivít obe pracoviská vyvíjajú bohatú prednáškovú činnosť v rámci Socialistickej akadémie pre lektorov, učiteľov, rodičov, členov SZM i žiakov; publikačnú činnosť nielen v odborných časopisoch, ale i v domácej tlači, rozhlase i televízii, kde sprístupňujú

získané poznatky širokej verejnosti. Okrem toho funkciu pohotového odovzdávania priebežne dosahovných výsledkov výskumu odbornej praxi plnia Správa ÚEPs SAV, vydávané týnto pracoviskom.

B. Uvedené formy spolupráce pracovísk s praxou sa utvárali postupne. Problémom zostáva zložitá cesta realizácie nových poznatkov. Spolupráca s praxou nemá zatiaľ koncepčný a plánovitý charakter, ale vychádza z aktuálnych potrieb a požiadaviek praxe a iniciatívy ústavov SAV. Často je založená viac na osobných kontaktoch pracovníkov ako na inštitucionálnej platforme. Nedostatočná nadväznosť základného a aplikovaného výskumu sťažuje spoluprácu medzi príslušnými pracoviskami. Pracovníci základného výskumu musia často suplovať funkciu aplikovaného výskumu a rozpracúvať základné poznatky i pre priamu realizáciu v praxi /napr. metodické príručky, odporúčania atď./.

C. Pre najbližšie plánovacie obdobie bude sa v oboch ústavoch SAV vychádzať zo zásad stanovených vyššími orgánmi SAV, týkajúcich sa väzieb výskumu s praxou v týchto smeroch:

- 1/ už pri plánovaní výskumných projektov sa zohľadní príslušný užívateľ niektorých výsledkov,
- 2/ podstatná časť väzieb s praxou sa bude realizovať na zmluvnom základe,
- 3/ užívatelia sa budú vyberať z inštitúcií a orgánov adekvátnych pracovísk základného výskumu,
- 4/ prehĺbi sa užšia spolupráca s rezortnými výskumnými pracoviskami a s odbornou praktickou činnosťou,
- 5/ realizácia výsledku určeného pre využitie v praxi sa bude dlhodobo sledovať.

Prípravená je dohoda o spolupráci ÚEPd SAV s FF UK, ktorá by sa mala realizovať od školského roku 1984/1985. Pre skvalitnenie spolupráce by bolo potrebné vypracovať systém pravidelného prenosu nových poznatkov do praxe. Zameranie výskumov zohľadňuje spoločenské požiadavky, avšak systém spoločenských objednávok sa v pedagogickom výskume málo uplatňuje a teda spoločenská prax nedáva primerané podnety pre rozpracovanie aktuálnych problémov v teórii.

Pracoviská SAV - podobne ako doteraz - budú iniciatívne rozvíjať osvedčené formy spojenia teórie s praxou, avšak ich prijatie a realizácia bude i naďalej závisieť predovšetkým na pracoviskách rezortov.